

Cultuur Totaal = Cultuur Catastrofaal

Vrijdag 13 november ontving het kunstenaarsinitiatief De Overslag uit Eindhoven het advies van de commissie Cultuur Totaal: geen subsidie meer. Dit betekent voor deze presentatie- en ontwikkelplek van kunst dat ze de deuren zal moeten sluiten. We hebben het hier over een locatie met een staat van dienst van 14 jaar in af en toe, zoals nu, barre tijden. Wat heeft De Overslag gedaan om deze afstraffing te verdienen?

De Overslag brengt kunst, zoals het in de ateliers van de kunstenaars ontstaat, groeit en volwassen wordt. Al deze stadia zijn desgewenst in De Overslag te zien omdat er veelal op projectbasis wordt gewerkt en kunstenaars een nieuw werk ter plekke realiseren.

Welke kunstenaars zijn in De Overslag te zien? Soms zijn dat kunstenaars die heel dichtbij wonen en werken: De Overslag bracht de afgelopen jaren tentoonstellingen van kunstenaarscomplexen uit Eindhoven onder de titel "De Overslag presenteert...". In 2005 was dat Ateliers Patagonia (Rivierstraat), in 2006 Complex (Generaal Bothastraat) en in 2008 De Lucas Gasselstraat. Eindhovense kunstenaars dus. Een willekeurige greep uit de andere Nederlandse en de internationale kunstenaars, die bij De Overslag een platform vonden: Ronald Schimmel (na De Overslag had hij een presentatie bij Boymans van Beuningen), Hans Wilschut (tegenwoordig werkzaam in China en Zuid-Afrika), Mariëlle Videler (doet momenteel een project in Litouwen), Naro Snackey (nu in een residency van het Fonds BKVB in Leipzig). Deze kunstenaars vonden het de moeite waard om wekenlang veel energie te investeren in een nieuw werk in De Overslag. En ook al moet je als kunstenaar naderhand de muur weer wit schilderen of jouw installatie aan stukken snijden en afvoeren, in jouw hart blijft er een soort schaduwplek over, een herinnering van een dierbaar werk dat even heeft mogen bestaan. Dat kortstondige leven, dat vluchtige moment was wel in De Overslag!

In mijn geval was dat een Woudreus, opgebouwd uit kleine papiersnippers op een frame van pitriet en bamboe en tot het 5 meter hoge plafond reikend. De wortels kropen over de grond en in de lucht hingen lianen. Binnenin de stam woonden wekenlang 8 dwerg-papagaaien, vrij om hun veilige boom te verlaten en rond te fladderen in het oerwoud, dat De Overslag toen even was.

Er waren andere projecten zoals dat van Rob Birza in samenwerking met Morgan Betz in "Dialogen in de schilderkunst 4" in 2005. De kunstenaars schilderden in elkaars werk. Veel studenten van Amsterdamse kunstacademies kwamen kijken. De Hondenkoekjesfabriek met zaal vullende installatie en dito performance. Masterclasses van Petra Dubach met Mario van Horrik ("Geluid en beweging") en die van Jan van de

Dobbelsteen ("Gezichtsbedrog"). Of dan de van wand tot wand tot wand gemaakte installatie "Interfacing space" van Wouter Osterholt en Elke Uitenhuis. Je moet daar zelf in geweest zijn, zelf in gekropen hebben om te begrijpen wat voor indrukwekkende ervaring dat was. Mij deed het denken aan de dubbele wand van Bruce Nauman; een ervaring, die enkel en alleen door de fysieke prestatie van door het werk heen gaan, kan worden verkregen. Freek Lomme schreef er een schitterend stuk over in de catalogus "De Overslag 2006-2007". U kunt het ook allemaal zelf gaan lezen in alle catalogi, die De Overslag elk jaar uitbrengt naast de beeldverslagen van vele andere projecten.

Toevallig reis ik graag en werk dan als artist-in-residence in een ver land. Bijna altijd wordt mij gevraagd een power-point-presentatie te geven van mijn werk. Daarbij treed ik dan als een soort ambassadeur op voor kunstenaarswerkplaatsen, die ik de moeite waard vind en die ik ken uit mijn beroepspraktijk. In dit geval zijn dat het Europees Keramisch Werkcentrum ('s-Hertogenbosch), Kunstenaarswerkplaats Beeldenstorm en Grafisch Atelier Daglicht (T.U. terrein te Eindhoven) en De Overslag. Ik neem catalogi mee en laat beeldmateriaal zien van werksituaties, ruimtes en faciliteiten. Bovendien vertel ik de buitenlandse collega's dat er mogelijkheden zijn om een werkperiode in deze instellingen aan te vragen. Soms bekijken we we dan samen de website van De Overslag. Neem van mij aan dat de buitenlandse kunstenaars, die ik heb gesproken, zeer geïnteresseerd zijn.

De Overslag heeft al jaren een uitwisseling van projecten en kunstenaars met Canada. De internationale kunstenaars weten de weg naar De Overslag te vinden. Zo gaat op 22 november de tentoonstelling open van de Japanse kunstenaar Masashi Echigo, die wekenlang door Eindhoven trok op zoek naar materiaal.

Welbeschouwd zit u in Eindhoven met De Overslag eigenlijk voor een dubbeltje op de eerste rang: de wereld komt naar u. U hoeft alleen nog maar zelf te gaan kijken wat er zoal gebeurd in De Overslag.

Des te onbegrijpelijker is het dat De Overslag op lokaal niveau zo weinig waardering weet te oogsten. Waarom verandert Cultuur Totaal door Eindhovense politici en op advies van een commissie uit de Randstad, die **niet** de moeite heeft genomen De Overslag met eigen ogen te komen bekijken, in Cultuur Catastrofaal?

Mariëlle van den Bergh